

REMISSVAR (Ju2012/4935/L7) Genomförande av blåkortsdirektivet (Ds 2012:28)

I promemorian presenteras förslag till genomförande av rådets direktiv om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (blåkortsdirektivet). Förutom regler som direkt berör införandet av EU-blåkortet föreslås att Migrationsverkets beslut om avslag på en ansökan om arbetstillstånd eller ett beslut om återkallelse av arbetstillstånd alltid ska få överklagas.

Inledning

Saco vill inledningsvis upprepa sin tidigare redovisade positiva inställning till invandring från länder utanför EU/EES-området av framför allt kvalificerad arbetskraft och att det är nödvändigt att se mer dynamiskt på invandringen, nämligen att invandrare som arbetar bidrar till tillväxt och välbefinnande.

En större öppenhet måste förenas med en strävan att samtidigt bättre utnyttja de arbetskraftsresurser som redan finns i Sverige.

Saco anser att lön, försäkringsskydd och övriga anställningsvillkor för personer som invandrar för att arbeta skall vara i nivå med dem som gäller inom yrket eller branschen för arbetstagare som redan finns i landet. För detta krävs att de fackliga organisationerna har reella möjligheter att yttra sig över villkoren i varje enskilt fall.

Saco beklagar att justitiedepartementet inte konsulterat arbetsmarknadens parter i något skede av utredningen. Sacos övriga synpunkter på promemorian följer kapitel- och avsnittsnumreringen i betänkandet.

Personkategorier som undantas (kapitel 6)

En fråga som utredningen inte närmare beaktat är omfattningen av blåkortsdirektivets undantag för utstationerade arbetstagare. Enligt art 3.2.j undantas tredjelandsmedborgare som omfattas av utstationeringsdirektivet. Sistnämnda direktiv omfattar endast utstationerande företag som är etablerade inom EU/EES. Det bör betyda att tredjelandsmedborgare som utstationeras av företag etablerade utanför EU/EES inte är undantagna. Enligt lagförslaget i promemorian ska tredjelandsmedborgare som utstationeras ”på sätt som avses” i utstationeringsdirektivet undantas och i övervägandena utgår man från den svenska utstationeringslagen som är vidare än direktivet och även omfattar sistnämnda kategori. Den språkliga utformningen tillsammans med övervägandena ger intryck av att lagförslagets undantag är vidare än direktivets.

Det är inte ovanligt idag, i samband med att arbetstillstånd beviljas, att en person är anställd i ett företag utanför EU och får ett anställningserbjudande av en svensk filial till det utländska företaget, utan att anställningen går över till den svenska filialen. Möjligen ska dessa personer inte undantas enligt direktivet. Det skulle även medföra en konflikt mellan blåkortsdirektivets krav på bruttoårslön och den svenska utstationeringslagens mininivåer. Blåkortsdirektivet talar dock om en anställning i den berörda medlemsstaten, så det är möjligt att arbetstagaren i nämnda exempel inte har rätt till blåkort utan endast till arbetstillstånd. Å andra sidan skulle det innebära att undantaget i blåkortsdirektivet inte har någon faktisk betydelse. Detta är en fråga som bör ses över, eftersom den kan få en stor praktisk betydelse.

Bindande anställningserbjudande (avsnitt 8.2)

Ett villkor för att ansöka om ett blåkort är att tredjelandsmedborgaren kan visa upp antingen ett giltigt anställningskontrakt eller ett bindande anställningserbjudande. Promemorians förslag lutar sig mot nuvarande ordning för arbetstillstånd, där kravet är att det ska finnas ett anställningserbjudande. Ett sådant erbjudande är dock knappast rättsligt bindande, något som leder till att direktivets krav inte uppfylls. Saco anser att det mot den bakgrunden är mest ändamålsenligt att införa ett krav på att den sökande ska uppvisa ett giltigt anställningsavtal där det tydligt framgår vilken arbetsgivare den sökande kommer att anställas av (se även remissvar från Sveriges Ingenjörer).

Högkvalificerad anställning (avsnitt 8.2)

Ett EU-blåkort får beviljas endast för en högkvalificerad anställning. I lagförslaget definieras en sådan anställning genom att utlänningen har slutfört studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller har fem års yrkeserfarenhet inom det yrke eller bransch som anställningen avser.

Sacos uppfattning är att definitionen av högkvalificerad anställning genom yrkeserfarenhet är alltför otydlig. Begreppet bransch är oklart och kan definieras mycket smalt eller brett. Även yrkesbegreppet är diffust. Vilka tidigare yrkeserfarenheter som är relevanta för det aktuella arbetet bör valideras, till exempel med hjälp av Högskoleverket (se förslag från Sveriges Ingenjörer).

Fastställd lönetröskel (avsnitt 8.3 samt 9.6)

I promemorian föreslås att Migrationsverket i samråd med Medlingsinstitutet årligen ska ta fram den nationella lönetröskeln och att Migrationsverket ska offentliggöra den. Lönetröskeln föreslås vara en och en halv gång den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige. Lönetröskeln kommer att fungera som en lagstadgad minimilön för anställningar av blåkortsinnehavare.

Att införa en lagstadgad minimilön går rakt emot den svenska modellen där lönebildning av hävd betraktas som parternas ansvar. Det är olyckligt att genomförandet av direktivet får som effekt att det på EU-nivå skapas minimilöneregler, eller mekanismer för beräkning av dylika. Saco motsätter sig med bestämdhet en utveckling mot att staten skall fastställa vilka löner som skall gälla.

Som Saco har framfört tidigare i remissvaret angående själva direktivet (Ju 2007/9381/EMA) vore den enda rimliga ordningen att i direktivet föreskriva att dessa arbetstagare minst skall ha löner som motsvarar vad som föreskrivs i nationell lag, tillämpligt kollektivavtal eller vad som är normalt i branschen, utan att föreskriva att medlemsstaterna ska redovisa dessa i förväg. Kommissionen borde ha valt denna ordning då en snarlik lösning återfinns i Utstationeringsdirektivet.

Prövning av anställningsvillkoren (avsnitt 8.3)

I promemorian föreslås att parterna ska få yttra sig i ärenden avseende EU-blåkort. Det framgår emellertid inte hur lång tid berörd facklig organisation får på sig att stämma av de uppgifter den får sänt till sig. Saco anser att det är av avgörande betydelse att tillräcklig tid lämnas för denna avstämning. Alla företag har inte lokala fackliga företrädare och då måste tid ges till aktuellt förbund att granska ärendet (se även remissvar från Sveriges läkarförbund).

Anmälningsplikt (avsnitt 8.3)

Enligt promemorian måste ändring av arbetsgivare under de två första åren som innehavare av blåkort godkännas i förväg av berörd myndighet. Vid förnyat blåkort i ytterligare två år är innehavaren endast bunden till att utföra samma slag av arbete. Det betyder att blåkortsinnehavaren inte behöver få ett godkännande av Migrationsverket vid byte av arbetsgivare

under dessa år. Det minskar naturligtvis möjligheten till kontroll av uppställda lönekrav och andra villkor under den perioden.

Saco frågar sig hur regeringen ska kunna garantera efterlevnaden av lönetröskeln. Enligt promemorian är EU-blåkortsinnehavare skyldiga att anmäla till Migrationsverket om lönenivån på en och en halv gång den genomsnittliga bruttoårslönen inte längre uppnås. Saco menar att det är naivt att tro att detta kommer att fungera tillfredställande då personen som anmäler en sänkning av sin lön troligtvis blir av med sitt blåkort. Migrationsverket borde istället göra efterkontroller av de som tilldelats EU-blåkort, förslagsvis i form av stickprovskontroller, för att säkerställa att systemet följs och anställningsvillkoren tillgodoses (se även remissvar från Sveriges Ingenjörer).

Skriftliga och motiverade beslut samt rätt att överklaga (avsnitt 9.9 - 9.10)

Saco ser positivt på att beslut om arbetstillstånd och EU-blåkort ska vara skriftliga och innehålla de skäl som ligger till grund för besluten, samt att beslut om avslag på ansökan eller återkallelse av arbetstillstånd kan överklagas.

Inkomna remissvar från medlemsförbunden Sveriges Ingenjörer och Sveriges Läkarförbund bilägges.

Med vänlig hälsning

Sveriges akademikers centralorganisation

Gunnar Wetterberg

Eva Oscarsson